

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Mirosław Sadowski (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie ze skargi K. K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawach o sygn. II AKa [...] i II WKK [...],

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...], po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 22 czerwca 2022 r.,

- 1. pozostawia skargę bez rozpoznania;**
- 2. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżącego K. K. kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi.**

UZASADNIENIE

K. K. (dalej: skarżący), działając przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego, na podstawie art. 2 ust. 1 i nast. ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm.; dalej: u.s.p.p.) wniósł o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu prowadzonym na skutek kasacji wniesionej przez skazanego K. K. od wyroku wydanego w dniu 9 listopada 2020 r. przez Sąd Apelacyjny w [...] Wydział II Karny w sprawie o sygn. akt II AKa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania,

2. przyznanie od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz Skarżącego sumy pieniężnej w kwocie 20 000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) – na podstawie art. 12 ust. 4 u.s.p.p.,

3. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kosztów postępowania, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że pismem z dnia 23 sierpnia 2021 r. obrońca skazanego K. K. wniósł, na zasadzie przepisów art. 519 k.p.k., art. 520 § 1 k.p.k., art. 524 § 1 k.p.k. oraz art. 525 § 1 k.p.k., w otwartym 30-dniowym terminie, kasację od wyroku wydanego w dniu 9 listopada 2020 r. przez Sąd Apelacyjny w [...] Wydział II Karny w sprawie o sygn. akt II AKa [...]. Kasacja wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w [...] 26 sierpnia 2021 r. Do dnia wniesienia niniejszej skargi nie wykonano czynności, o których mowa w art. 530 § 1 k.p.k, tj. nie doręczono jej odpisu pozostałym stronom (w tym przede wszystkim Prokuratorowi), a w konsekwencji nie nadano jej biegu. Z informacji zamieszczonych w Portalu Informacyjnym wynika, że Sąd Apelacyjny w [...] dwukrotnie zwrócił się do Sądu Okręgowego w R. o zwrot akt: w dniu wpływu kasacji (26 sierpnia 2021 r.) oraz w dniu 4 listopada 2021 r., przy czym podkreślić trzeba, że ta ostatnia czynność nie stanowiła przejawu inicjatywy Sądu, lecz została dokonana w następstwie telefonicznej interwencji skarżącego. Skarżący podkreślił, że niezrozumiałym jest zwrócenie akt sprawy Sądowi Okręgowemu w trakcie biegu terminu do wniesienia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego. W dniu 29 listopada 2021 r. do Sądu Apelacyjnego w [...] wpłynęła informacja z Sądu Okręgowego, że akta sprawy nie mogą być zwrócone ponieważ „mają być potrzebne w procedurach wykonawczych” i nie wiadomo kiedy zostaną zwrócone. Skarżący podkreślił, że trwająca procedura wykonawcza nie jest przeszkodą dla zwrotu akt.

Skarżący podniósł, że o nieuzasadnionej zwłoce postępowania można mówić w sytuacji, jeżeli postępowanie trwa dłużej niż to konieczne, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych (por. postanowienie NSA

z 23 listopada 2004 r. – OPP 52/04, opubl. Wokanda 2005, nr 8, s. 72). Nadto skarżący podkreślił, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącym gwarantowanego w art. 6 ust. 1 sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, prawa do rozpoznania sprawy przez sąd w rozsądnym terminie, obowiązkiem każdego państwa jest praktyczne zapewnienie takiej organizacji i takiego funkcjonowania systemu organów wymiaru sprawiedliwości, które faktycznie umożliwia rzeczywiste i skuteczne korzystanie z gwarantowanego w art. 6 tej Konwencji „prawa do sądu”, w tym także prawa do rozpoznania sprawy w „rozsądnym terminie” (por. Marek Antoni Nowicki, *Europejski Trybunał Praw Człowieka, Orzecznictwo, Tom I, Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i nast. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału).

Skarżący podniósł, że działanie Sądu Apelacyjnego w [...] rażąco narusza art. 530 § 1 k.p.k. oraz § 82 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2021, nr 2046). Termin „niezwłoczny” to termin realny do dokonania określonej czynności, mający na względzie okoliczności miejsca i czasu. W taki właśnie sposób zwrot ten jest rozumiany w innych gałęziach prawa, jak np. w prawie zamówień publicznych czy w prawie cywilnym (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 13 grudnia 2006 r., II CSK 293/06; z 22 marca 2001 r., V CKN 769/00 i z 28 kwietnia 2004 r., V CK 461/03). W okolicznościach niniejszej sprawy przez ponad 3 miesiące nie podjęto realnych czynności w kierunku nadania biegu wniesionej kasacji. Ograniczono się do wystąpienia do Sądu Okręgowego o zwrot akt, a wobec braku odpowiedzi jedyny monit i ponaglenie został niejako wymuszony przez samego zainteresowanego. Za istniejącą sytuację w żaden sposób nie odpowiada skarżący. Zdaniem skarżącego była i w dalszym ciągu jest to beczynność na tyle długa, a zarazem nie podyktowana żadnymi trudnościami obiektywnymi wynikającymi czy z trudności sprawy, czy działań stron, że nie sposób było ją zignorować, czy racjonalnie uzasadnić. Powyższe skutkuje koniecznością uwzględnienia skargi z uwagi na oczywistą i nie dającą się usprawiedliwić beczynność sądu.

Z kolei żądanie przyznania Skarżącemu tytułem „odpowiedniej sumy pieniężnej” najwyższej ustawowo kwoty 20 000 zł jest uzasadnione licznymi względami. Do czasu rozpoznania kasacji skarżący musi ponosić wszystkie negatywne skutki prawomocnego skazania, w szczególności te najbardziej dolegliwe, będące konsekwencją art. 18 § 2 k.s.h., a polegające na konieczności ustąpienia z funkcji członka zarządu lub prokurenta spółek Q. Sp. z o.o., H. Sp. z o.o. B. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w K., nie mówiąc już o skutkach natury osobistej związanej z koniecznością funkcjonowania w dotychczasowym środowisku z odium osoby skazanej. A zatem w praktyce polegające na tzw. „śmierci zawodowej”. Jest to dla skarżącego o tyle krzywdzące, że w sprawie, której kasacja dotyczy, przedmiotem analizy sądów obu instancji były przede wszystkim kwestie związane właśnie z dochowywaniem i przestrzeganiem procedur, a konkretnie procedur bankowych. Nadto skarżący podkreślił, że od dnia skazania, tj. 9 listopada 2020 r., Sąd Apelacyjny w [...] przez prawie 9 miesięcy sporządzał uzasadnienie wyroku i dopiero po jego dostarczeniu skarżący mógł wnieść kasację. Obecnie występuje kolejna w żaden sposób nieuzasadniona zwłoka w przekazaniu sprawy do Sądu Najwyższego i nadaniu jej biegu.

W odpowiedzi na powyższe, Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] (dalej: Prezes) przystąpił do postępowania w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi. W uzasadnieniu Prezes wskazał, że po sporządzeniu uzasadniania wyroku wydanego przez Sąd Apelacyjny w [...] w sprawie sygn. II AKa [...] akta sprawy zostały w dniu 3 sierpnia 2021 r. zwrócone do Sądu Okręgowego w R. w celu przeprowadzenia postępowania wykonawczego we właściwym zakresie wyżej wymienionego wyroku prawomocnego. W dniu 26 sierpnia 2021 r., tj. w dniu wpływu do Sądu Apelacyjnego w [...] kasacji sporządzonej przez obrońcę skazanego K. K. (*nota bene*: pierwszej – w kolejności – z kilku złożonych w niniejszej sprawie) wymieniony sąd zwrócił się do Sądu Okręgowego w R. o nadesłanie akt sprawy skazanego K. K. i innych skazanych (sygn. II K [...] Sądu Okręgowego w R., sygn. II AKa [...] Sądu Apelacyjnego w [...]). Z uwagi na brak reakcji po stronie wezwanego Sądu, w dniu 3 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...] ponownie zwrócił się pisemnie o przesłanie wyżej wymienionych akt sygnalizując, że są one niezbędne do postępowania kasacyjnego. W dniu 29 listopada 2021 r. Sąd

Okręgowy w R. – nie przesyłając wymienionych akt – poinformował pisemnie, że „aktualnie akta nie mogą zostać przesłane z uwagi na trwające czynności wykonawcze w sprawie.”

Ponieważ żądane akta nie zostały przesłane (zgodnie z wcześniejszymi pisemnymi wezwaniami), w dniu 13 grudnia 2021 r., a następnie w dniu 13 stycznia 2022 r. Sąd Apelacyjny w [...] wezwał Sąd Okręgowy w R. do dostarczenia akt sprawy. W dniu 19 stycznia 2022 r. Sąd Okręgowy w R. poinformował pisemnie o „nadal trwającym braku możliwości zwrotu akt z uwagi na dalsze pilne czynności w postępowaniu wykonawczym (w zakresie wykonywania prawomocnego wyroku w stosunku do kilku osób wskazanych).” Akta zostały przesłane przez Sąd Okręgowy w R. do Sądu Apelacyjnego w [...] 27 stycznia 2022 r. W dniu 9 lutego 2022 r. upoważniony sędzia Sądu Okręgowego w R. wydał zarządzenie o przyjęciu kasacji, a tego samego dnia Sąd Apelacyjny w [...] zwrócił się do Prokuratury Regionalnej w R. o nadesłanie odpowiedzi na kasację. Odpowiedź (wraz z aktami sprawy) została przesłana do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 8 marca 2022 r. przy czym elektroniczne potwierdzenie (przez podmiot składający kasację) odbioru odpisu sporządzonej przez Prokuraturę Regionalną odpowiedzi na kasację – Sąd Apelacyjny w [...] otrzymał w dniu 1 kwietnia 2022 r. Po dokonaniu kontroli formalnej (sprawdzenia kompletu pism procesowych i terminów ich złożenia), kasacji nadano bieg a akta sprawy zostały przez Sąd Apelacyjny w [...] wysłane do Sądu Najwyższego w dniu 13 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargę, jako niedopuszczalną, należało pozostawić bez rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 2 u.s.p.p. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W art. 3 u.s.p.p. enumeratywnie wskazano postępowania, w których stronom przysługuje uprawnienie do wniesienia skargi na przewlekłość (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 stycznia 2017 r., WSP 2/16; 26 lipca 2019 r., I NSP 79/19). Z przywołanej regulacji należy zatem wywodzić, że w postępowaniach innych niż wymienione w katalogu określonym w art. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, stronie nie służy wskazana skarga. W dalszej kolejności wskazać należy, że skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki wnosi się w toku postępowania (art. 5 ust. 1 u.s.p.p.), gdyż jej nadrzędnym celem jest zdyscyplinowanie sądu do podjęcia działań zmierzających do zapewniania stronie realizacji prawa do sądu w zakresie rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Funkcja ta traci rację bytu w odniesieniu do postępowań już zakończonych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2020 r., I NSP 171/19; z 6 listopada 2019 r., I NSP 150/19 oraz uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13).

Postępowanie toczące się przed Sądem Apelacyjnym w [...], mające na celu prawidłowe nadanie biegu skardze kasacyjnej, które jest przedmiotem niniejszej skargi, nie jest „sprawą” w rozumieniu u.s.p.p. Postępowanie to inicjowane jest wniesieniem skargi kasacyjnej, jednak nie ma ono na celu jej merytorycznego rozpoznania, lecz sprowadza się do czynności formalno-technicznych, wykonywanych przez Sąd Apelacyjny w [...] z tej przyczyny właśnie, by sprawnie i szybko nadać sprawie bieg przed właściwym do jej rozpoznania Sądem Najwyższym. W toku postępowania II AKa [...] i WKK [...] Sąd Apelacyjny w [...] wykonywał czynności zmierzające do nadania kasacji biegu, co nastąpiło 13 kwietnia 2022 r. Podkreślić także należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia i dopiero decyzja Sądu Najwyższego w postaci przyjęcia skargi do rozpoznania skutkuje wszczęciem kolejnego postępowania sądowego objętego gwarancjami z art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 EKPC. Postanowienie o odmowie przyjęcia kasacji do rozpoznania wydaje Sąd Najwyższy i jest ono niezaskarżalne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 9 marca 2022 r., I NSP 20/22 i z 28 września 2021 r., I NSP 146/21). Sąd Najwyższy może dokonać oceny przebiegu postępowania międzyinstancyjnego toczącego się przed sądem apelacyjnym dopiero na skutek skargi na przewlekłość postępowania sądowego

wniesionej w toku postępowania przed Sądem Najwyższym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2013 r., I WSP 3/13).

Zgodnie z art. 8 ust. 2 ww. ustawy, w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy na podstawie art. 5 ust. 1 u.s.p.p. oraz art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. pozostawił skargę K. K. na przewlekłość postępowania bez rozpoznania.

a.s.